

Тільки в сукупності ці заходи допомагають створити освітній простір, в якому зменшується вірогідність проявів насильства та підвищується здатність колективу ефективно запобігати конфліктним ситуаціям і реагувати на них [1, с.41].

Також хочемо зазначити, що важливо, щоб усі працівники закладу освіти – директор, заступник директора, вчитель, психолог, медичний працівник, охоронець та інші – розуміли ступінь відповідальності за допущення насильницьких дій, а в разі зіткнення з насильством або спробою його здійснення третьою особою – знали, як діяти, щоб припинити насильство [3, с.18]. Для цього в посадових інструкціях кожного співробітника, залежно від його компетенцій і повноважень, або в окремих нормативних актах (наказ, розпорядження) зазначають функції і можливі дії щодо запобігання насильства і реагування на його випадки. Крім того, під час проведення атестацій педагогічних працівників необхідно оцінювати виконання ними таких обов'язків. За застосування щодо учнів самим керівником, педагогом чи іншими співробітником закладу освіти методів виховання та інших дій, пов'язаних з фізичним та/або психологічним насильством, керівник або співробітник може бути звільнений із займаної посади.

Список використаних джерел:

1. БФ «Здоров'я жінки і планування сім'ї». Попередження насильства у закладах освіти: методичний посібник для педагогічних працівників – Київ: 2019. 101 с.

2. Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді: за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді»: моногр. / О. М. Балакірева, Т. В. Бондар та ін.; наук. ред. О. М. Балакірева; ЮНІСЕФ, ГО «Укр. ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка». К.: Поліграфічний центр «Фоліант», 2019. 127 с.

3. Миськевич Т. Регулювання проблеми булінгу на законодавчому рівні: перші кроки України та світовий досвід. Громадська думка про правотворення. 2019. С. 18-22. URL: <http://www.nbuviar.gov.ua>

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК ВІД НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Марина ПАСІЧНИК, здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Все більше уваги громадськості привертають питання насильства щодо жінок. Масштаби проблеми дійсно вражають, адже перше дослідження у ЄС

виявило, що кожна третя жінка зазнала ту чи іншу форму фізичного та/або сексуального насильства з віку 15 років. А це близько 60 млн. жінок. Хоча міжнародного визнання проблема насильства одержує тільки в останні роки.

Конвенцію про запобігання насильству щодо жінок було розроблено Радою Європи та відкрито для підписання у 2011 році в Стамбулі (тому її називають “Стамбульською”). Це перший, юридично зобов’язуючий, документ у Європі, спрямований на боротьбу з насильством щодо жінок усередині родини та ззовні.

Насильство щодо жінок розглядають у Конвенції як порушення прав людини та як форму дискримінації. Це означає, що якщо держави не реагують відповідним чином – вони несуть відповідальність за таке насильство. У Конвенції запроваджено кримінальну відповідальність за такі діяння: операції, що калічать жіночі геніталії, примусові шлюби, переслідування (сталкінг), примусові аборти та примусова стерилізація. Таким чином держави вперше зобов’язуються ввести в свої правові системи відповідальність за ці серйозні злочини.

Конвенція закликає залучати до роботи у боротьбі з насильством щодо жінок та домашнім насильством усі відповідні державні установи та служби для координації діяльності. Це означає, що державні установи та НУО повинні діяти не поодиночі, а працювати на основі угод про співпрацю.

Основними інструментами допомоги в боротьбі та профілактиці насильства по відношенню до жінок є жіночі притулки, кризові центри, телефонні лінії допомоги та інформаційні кампанії. Жінки об’єднуються в організації, а ті, в свою чергу, – у мережі

Жіночі лінії підтримки – це основне джерело негайної допомоги. Згідно Стамбульської конвенції держава повинна забезпечити хоча б одну національну лінію допомоги для всіх видів насильства по відношенню до жінок, що діє безкоштовно 24/7 і на всіх робочих мовах держави. Безкоштовні лінії важливі, адже дзвінок не записують до телефонного рахунку і кривдник не дізнається, куди дзвонила жінка. Крім того, сеанс допомоги може тривати більше години і може бути витратним для жінок, які зазвичай зазнають ще й економічного насильства та обмежені у коштах.

Телефонний номер, що широко публікується та легко доступний для багатьох – це перший крок назустріч допомозі та необхідній підтримці. Лінії допомоги інформують жінок про їхні права та вибір (написати заяву до поліції, звернутися до притулку), допомагають жінкам зрозуміти, що вихід із такої ситуації є, і він досяжний.

Протягом 45 років жіночі притулки були основним інструментом допомоги жінкам та їхнім дітям, які втекли від домашнього насильства. Притулки відкрито в усіх країнах Європи, хоча багато з них знаходяться під постійною загрозою закриття у зв’язку зі скороченням фінансування.

Жіночі притулки і кризові центри для тих, хто був згвалтований виникли для надання послуг зростаючій кількості жінок, що відкрито говорять про досвід сексуального насильства. У колишніх

посткомуністичних країнах жіночі центри стали відкриватися на початку 1990-х. Їх відкриття було пов'язане з великими труднощами через відсутність розвиненого громадянського суспільства. Наслідком цих труднощів є невелика кількість притулків у «нових» країнах-членах ЄС.

Крім притулків існують також жіночі консультаційні та кризові центри. Всі 46 країн Європи надають послуги підтримки жертвам насильства – жіночі кризові або консультаційні центри, центри для жертв згвалтування, про-активні центри, регіональні центри домашнього насильства. Всього в Європі діє 2937 спеціальних центрів. Розподіл їх нерівномірний – 86% розташовано в «старих» країнах-членах ЄС і лише 6% – у нових країнах.

Поряд з безпечним розміщенням в притулках захисні ордери є центральним інструментом, що гарантує безпеку жертвам насильства та їхнім дітям. За вимогами Стамбульської конвенції поліція або інший уповноважений орган може змусити переслідувача звільнити місце проживання жертви насильства на достатній період часу.

Багато жінок не відчувають себе в безпеці навіть при наявності заборонного ордеру. Брак житлових програм змушує жертв жити разом з партнером після розставання. Ордер має тимчасовий характер і кривдник має повне право повернутися до оселі після закінчення терміну дії ордеру.

Робота з порушниками і переслідувачами включає не тільки виправні програми. Втручання направлено на запобігання насильницької поведінки і включає заборонні ордери, захисні ордери по кримінальному або цивільному праву, затримання, санкції, випробувальний термін, роботу в тюрмі або виправні програми, що проводяться чоловічими центрами

Україна, підписавши Стамбульську конвенцію, також узяла на себе зобов'язання щодо забезпечення прав жінок на життя без насильства. Це означає не тільки зміни у законодавстві, а також і належне фінансування притулків та кризових центрів. Враховуючи сучасний стан економіки та державного бюджету, надія на задовільне фінансування цих послуг є досить примарною. В нашому випадку саме громадянське суспільство та жінки мають стати більш активними та обізнаними у питаннях насильства, створювати НУО та захищати себе та свої фундаментальні права людини.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, режим доступу - <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462546>